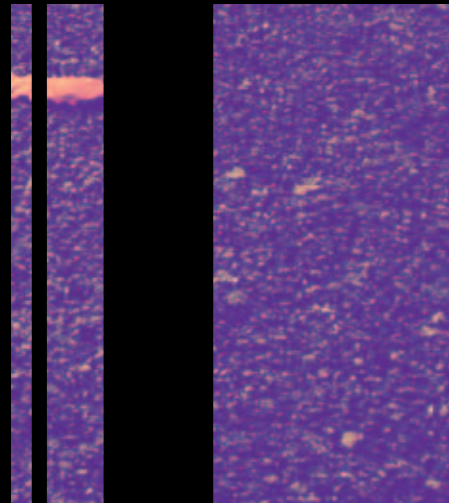

NUORISOTALKOOT!

ELI MITEN VALTIONEUVOSTON LAPSI- JA
NUORISOPOLITIIKAN KEHITTÄMISOHJELMAA
2012-2015 TOTEUTETAAN KUNNISSA

SISÄLTÖ

<i>Lapset ja nuoret kasvavat aktiivisiksi ja yhteisvastuuta kantaviksi kansalaisiksi</i>	2
<i>Lapset ja nuoret voivat osallistua tasavertaisesti kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-ajantoimintaan</i>	4
<i>Nuoret työllistyvät ja nuorten työllisyysaste paranee</i>	5
<i>Yhdenvertaisuus toteutuu</i>	6
<i>Tytöillä ja pojilla on tasa-arvoiset oikeudet ja mahdollisuudet</i>	7
<i>Nuorilla on mahdollisuus asua ja elää itsenäisesti</i>	8
<i>Kaikilla lapsilla ja nuorilla on lähtökohdistaan riippumatta mahdollisuus saada itselleen korkeatasoinen koulutus</i>	9
<i>Ennaltaehkäisevillä toimilla ylläpidetään lasten ja nuorten hyvinvointia ja terveyttä</i>	10
<i>Lasten, nuorten ja perheiden asioita hoidetaan osaavasti ja hyvässä yhteistyössä</i>	11
<i>Nuorisotalkoisiin osallistuvan kunnanvaltuutetun tehtävälista</i>	12
<i>Termejä</i>	19
<i>Muistilista</i>	20

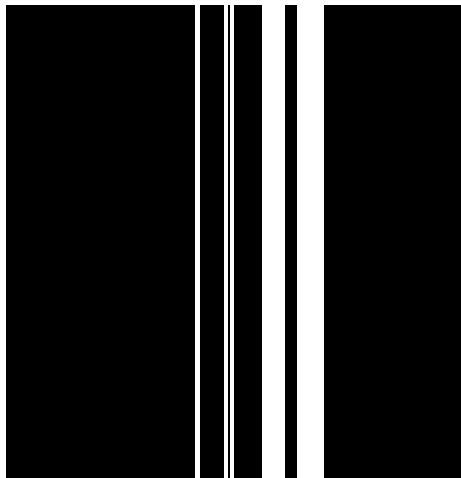
Nuorisotalkoot! - eli miten valtioneuvoston lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämissuoritelmaa 2012-2015 toteutetaan kuntatasolla

© Valtion nuorisoasiain neuvottelukunta
ISBN 978-952-263-177-0 (painotuote)
ISBN 978-952-263-178-7 (sähköinen)

Toimitus: Jenni Similä ja Satu Tuomikorpi
Ulkoasu ja taitto: Elina Uutela

Valtion nuorisoasiain neuvottelukunta (Nuora) on valtioneuvoston asettama lapsi- ja nuorisopolitiikan asiantuntijaelin, johon valtioneuvosto kutsuu jäseniksi lasten ja nuorten kasvu- ja elinoloihin perehtyneitä henkilöitä.

Neuvottelukunta toimii asiantuntijana lasten ja nuorten kasvu- ja elinoloihin liittyvissä kysymyksissä. Neuvottelukunta pyrkii nostamaan lapsia ja nuoria koskettavia asioita yleiseen keskusteluun antamalla kannanottoja ja laatimalla toimenpideohjelmia. Lisäksi neuvottelukunnan lakisääteinen tehtävä on lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämissuoritelman vuosittainen arviointi.

ESIPUHE

HYVÄ TUORE KUNNANVALTUUTETTU,

lämpimät onnittelet hienosta vaalime-
nestyksestäsi! Olet sen siivittämänä
varmasti täynnä intoa laittaa koti-
kuntasi asiat kuntoon. Viimeaikainen
julkinen keskustelu nuorisotyöttömyy-
destä ja nuorten syrjäytymisestä lienee
havahduttanut sinutkin siihen, että
erityisesti nuorten asiat ovat kuntoon
laittamisen tarpeessa. Antaaksemme
sinulle eväitä työhön kuntasi nuorten
puolesta, toimitamme käyttöösi tämän
julkaisun, johon olemme koonneet
konkreettisia ehdotuksia siitä, mihin
nuoria koskeviin asioihin sinun olisi
hyvä perehtyä ja mihin toimiin ryhtyä
nuorten elinolojen parantamiseksi.

Nuorisotalkoot!-julkaisuun kootut
ehdotukset pohjautuvat valtioneu-
voston lapsi- ja nuorisopoliittisen
kehittämisohjelmaan vuosille 2012-
2015. Ohjelman toimeenpano on
pääasiassa valtioneuvoston vastuulla,
mutta valtakunnalliset toimet eivät

yksin riitä, koska suurin osa nuorten
päivittäin käyttämistä palveluista tuote-
taan heidän omista asuinkunnissaan.
Tarvitaan myös alueellista ja paikal-
lista toimintaa ja työtä, mistä syystä
ohjelmaan on sisällytetty suuntaviivoja
myös kunnissa ja järjestöissä alueel-
lisesti ja paikallisesti tehtävälle työlle.
Tämän julkaisun toimenpide-ehdo-
tukset tähtäävät nimenomaan kunnille
annettujen suuntaviivojen toimeenpa-
noon käytännössä.

Julkaisussa esitellään ensin lyhyesti
lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämis-
ohjelman yhdeksän strategista tavoitetta
sekä niitä tukevat hallitusohjelmakirja-
ukset ja lakipykälät. Jokaisen strategisen
tavoitteen esittelyn perään on koottu
”Mitä teen?” -otsikon alle muutama
vinkki siitä, miten voit kunnanvaltuu-
tettuna edistää tavoitteen toteutumista
omassa kunnassasi. Näiden vinkkien
lisäksi julkaisun loppuun on koottu
konkreettisia toimenpide-ehdotuksia
eräänlaiseksi tehtäväliseksi. Lista on
pitkä eikä tarkoitus olekaan, että kaikki

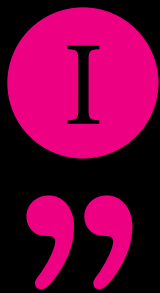
Suomen kunnanvaltuutetut tekisivät
kaikki listan asiat. Voit vaikka käydä
listan läpi valtuustoryhmäsi kanssa ja
sopia yhdessä, kuka hoitaa minkäkin
listatuista asioista. Pääasia on, että asiat
tulevat hoidetuiksi ja nuorten elinolot
kohenevat sen myötä kaikissa Suomen
kunnissa alkavan valtuustokauden
aikana.

Tervetuloa mukaan nuorisotalkoisiin!

*Valtion nuorisoasiain neuvottelu-
kunnan puolesta,*

*Antti Lindtman
Puheenjohtaja*

*Satu Tuomikorpi
Pääsihteeri*

LAPSET JA NUORET KASVAVAT AKTIIVISIKSI JA YHTEISVASTUUTA KANTAVIKSI KANSALAISIKSI

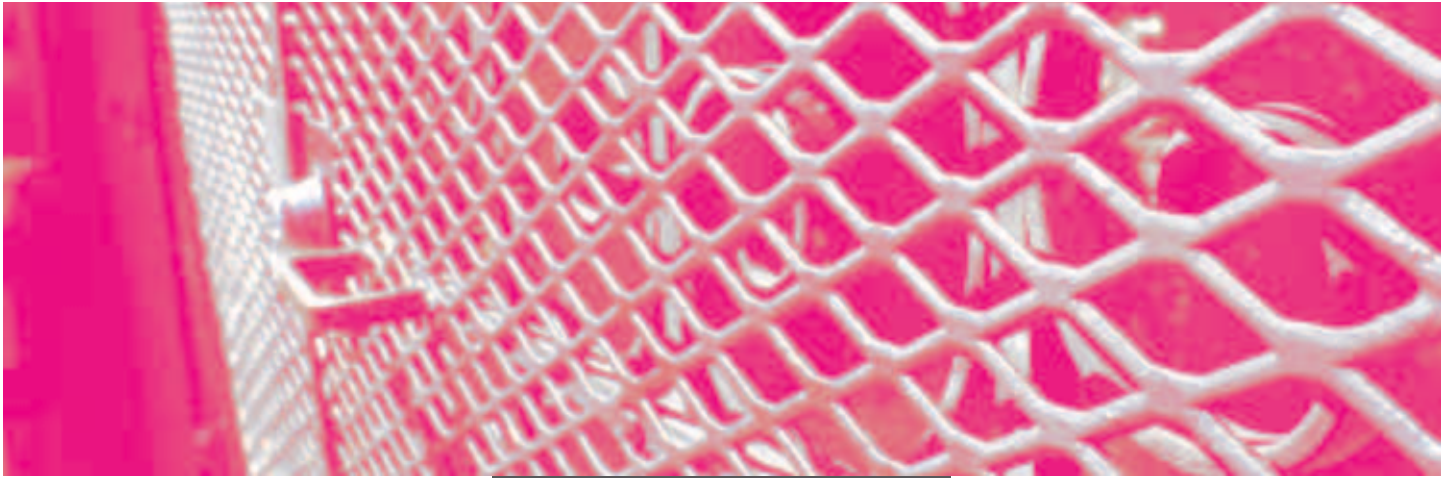
MISTÄ ON KYSE?

LAPSI- JA NUORISOPOLITIIKAN KEHITTÄMISOHJELMAN ensimmäinen strateginen tavoite haastaa kunnat tukemaan nuoria kasvussa aktiivisiksi ja yhteisvastuuta kantaviksi kansalaisiksi. Tavoitteena on, että nuoret toimivat aktiivisesti yhteisten asioiden puolesta esimerkiksi *järjestöissä, oppilaskunnissa ja nuorisovaltuustoissa*, mutta myös löyhästi organisoituneissa verkostoissa, kuten erilaisissa toimintaryhmissä tai internetin välityksellä.

Jotta aktiivinen toiminta tuntuisi mielekkäältä, on tärkeää tuntea, että sillä voi saavuttaa jotain. Nuorten mielipiteitä on siis kuunneltava ja ne on otettava vakavasti. Kuulemiseen on itse asiassa jopa *lakisääteinen velvoite*, sillä yleiset kansalaisten ja kuntalaisten osallistumisoikeudet (Perustuslaki 731/1999 14.4 § ja Kuntalaki 365/1995 27 §) koskevat myös nuoria.

Nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet on koettu niin tärkeiksi, että näiden yleisten säännösten lisäksi nuorisolakiin (72/2006) on kirjattu erillinen velvoite nuorten kuulemiseen heitä koskevista asioissa. Nuorisolain 8 §:n mukaan ”*Nuorille tulee järjestää mahdollisuus osallistua paikallista ja alueellista nuorisotyötä ja -politiikkaa koskevien asioiden käsittelyyn. Lisäksi nuoria on kuultava heitä koskevista asioista.*” Alle 18-vuotiaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet on sinetöity myös kansainvälisellä tasolla, kun Suomi on ratifoinut Yhdistyneiden Kansakuntien lasten oikeuksien sopimuksen.

Kaikki nuorten parissa toimivat aikuiset ovat vastuussa nuorten kasvatamisesta aktiivisiksi ja vastuullisiksi kansalaisiksi. Kasvatustyöhön tarvitaan monipuolista demokratia-, globaali- ja ympäristökasvatuksellista osaamista, jota kunnan palkkalistoilla olevista henkilöistä erityisesti opettajilla ja nuorisotyöntekijöillä on oltava. Heidän on myös kyettävä opettamaan nuorille monipuolista *lukutaitoa ja mediakriittisyyttä*, jotta nämä voivat osallistua täysivaltaisesti toimintaan tietoyhteiskunnassa. Opettajilla on lisäksi vastuu siitä, että nuoret pääsevät vaikuttamaan koulunsa asioihin. Tähän antaa hyviä mahdollisuuksia oppilaskuntatoiminta, joka rakentaa myös yhteisöllisyyttä koulussa.

LISÄTIETOJA

Myös **oppilaskuntatoiminnan** järjestämisestä säädetään lailla. Lukiossa ja ammatillisissa oppilaitoksissa oppilaskuntatoiminnan järjestäminen on lain nojalla pakollista (ks. lukiolain 31 § ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 41 §). Peruskouluissa oppilaskuntatoiminnan järjestäminen on toistaiseksi vapaaehtoista (perusopetuslain 47 a §), mutta Suomen nykyisen hallituksen hallitusohjelmaan on kirjattu tavoite oppilaskuntatoiminnan vakiinnuttamisesta peruskouluissa. On siis odotettavissa, että myös peruskoulujen oppilaskunnista tulee lakisääteisiä kuluvalle eduskuntavaalikaudella.

EDELLÄ MAINITUT LAIT KOKONAISUUDESSAAN: www.finlex.fi

OPPILASKUNTATOIMINTA LUKIOSSA:
Suomen Lukiolaisten Liitto ry
(www.lukio.fi)

OPPILASKUNTATOIMINTA AMMATIL-
LISISSA OPPILAITOKSISSA: Suomen
Ammattiin Opiskelevien Liitto
- SAKKI ry (www.sakkinet.fi) ja
Suomen Opiskelija-Allianssi OSKU
ry (www.osku.info)

OPPILASKUNTA-ASIAKAS RUOTSIKSI:
Finlands Svenska Skolungdoms-
bund FSS rf (www.skolungdom.fi).

NUORISOVALTUUSTOTOIMINTA:
Suomen Nuorisovaltuustojen Liitto
- Nuva ry (www.nuva.fi).

MITÄ TEEN?.....

Huolehdin nuorisovaltuuston ja oppilaskuntien toimintaedellytyksistä ja teen yhteistyötä niiden kanssa

Varmistan, että kuntani opettajilla ja nuorisotyöntekijöillä on riittävästi demokratia-, globaali- ja ympäristökasvatuksellista osaamista ja mahdollisuus osaamisensa kehittämiseen

Huolehdin koulujen, kirjastojen ja nuorisotilojen edellytyksistä tukea nuorten tietoyhteiskuntaosallisuutta

LAPSET JA NUORET VOIVAT OSALLISTUA TASAVERTAISESTI KULTTUURI-, LIIKUNTA- JA VAPAA-AJANTOIMINTAAN

MISTÄ ON KYSE?

NUORTEN ITSELUOTTAMUS

Kasvaa, vuorovaikutustaidot paranevat ja hyvinvointi lisääntyy, kun nuoret voivat osallistua itseään kiinnostavaan vapaa-ajan toimintaan. Siksi lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämissohjelmassa onkin linjattu, että kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-ajan palveluiden tulee olla kaikkien saatavilla yhdenvertaisesti ja siten, että nuorilla on oltava mahdollisuus kulkea harrastuksiinsa.

Kunnanvaltuutettuna tehtäväsi on siis huolehtia siitä, että palveluita on saatavilla ja niihin on hyvät kulkuyhteydet. Kunta voi tuottaa palvelut itse tai yhteistyössä esimerkiksi seurakuntien, järjestöjen ja yritysten kanssa. Laadukkaiden harrastuspalveluiden toteuttamisen varmistamiseksi on olennaista, että hallinnonalojen (koulut, nuorisotyö, kulttuuri- liikuntapalvelut) välinen yhteistyö on toimivaa. On myös tärkeää, että palveluista tiedotetaan

niin, että tiedotus saavuttaa nuoret. Toimiihan sinun kunnassasi nuorten tiedotus- ja neuvontapalvelu?

Nuorten hyvinvointia lisää myös ystävien ja perheen kanssa vietetty aika. Viime vuosina on ollut nähtävissä, että nuorten sitoutuminen perinteiseen järjestötoimintaan on vähentynyt, mutta toisaalta nuoret ovat ehkä kanavoineet aktiivisuutensa toisin esimerkiksi järjestämällä toimintaa vapaissa ryhmissä perinteisen järjestötoiminnan sijaan. Kunnanvaltuutettujen olisikin siis syytä pohtia, kuinka kunta voi parhaiten tukea tällaista järjestäytymätöntä toimintaa.

LISÄTIETOJA

LISTA NUORTEN TIEDOTUS- JA NEUVONTAPALVELUA TARJOAVISTA KUNNISTA: Verkkolehti Koordinaatti (www.koordinaatti.fi)

MITÄ TEEN?.....

Huolehdin nuorten kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-ajan palveluiden rahoituksesta ja yhdenvertaisesta saatavuudesta sekä palveluista tiedottamisesta

Paneudun kuntani joukko- ja kevyen liikenteen kehittämiseen nuorten näkökulmasta

Edistän hallinnonalojen välistä yhteistyötä ja kunnan toimivia suhteita muihin toimijoihin, kuten järjestöihin, paikallisiin yrityksiin ja seurakuntiin

NUORET TYÖLLISTYVÄT JA NUORTEN TYÖLLISYYSASTE PARANEE

MISTÄ ON KYSE?

KUN LAPSI- JA NUORISOPOLITTIKAN KEHITTÄMISOHJELMA astui voimaan vuoden 2012 alussa, arviolta 40 000 nuorta oli koulutuksen ja työelämän ulkopuolella. Tässä on kyse vakavasta ongelmasta, sillä työttömyys ja koulutuksen ulkopuolelle jääminen lisäävät syrjäytymisriskiä olennaisesti. Riskitekijät näyttävät tutkimusten perusteella myös siirtyvän sukupolvelta toiselle. Nuorten työttömyydessä näkyvä taloustilanteen vaikutus selkeämmin kuin yleisessä työttömyydessä ja heikkoina taloudellisina aikoina nuorten on erityisen vaikeaa päästä kiinni työelämään. Erityisesti maahanmuuttajanuoret ovat vaarassa jäädä työelämän ulkopuolelle.

Hallitusohjelmassa on päätetty, että nuorisotakuu toteutetaan vuoden 2013 alusta. Nuorisotakuun toteuttaminen tarkoittaa sitä, että jokaiselle alle 25-vuotiaalle ja alle 30-vuotiaalle vasta-

valmistuneelle tarjotaan työ-, harjoittelu-, opiskelu-, työpaja- tai kuntoutuspaikka viimeistään kolmen kuukauden kuluessa työttömäksi joutumisesta. Näin ollen nuorten työttömyys saisi siinä kestää korkeintaan kolme kuukautta kerrallaan.

Vaikka nuorisotakuun toteuttaminen onkin ensisijaisesti valtakunnallinen projekti, ovat monet takuun piirissä määritellyt toimenpiteet kuntien järjestämisvastuulla. Kunnan velvollisuutena on huolehtia esimerkiksi riittävästä nuorten työllisyyttä tukevista matalan kynnyksen palveluista, kuten työpajatoiminnasta ja ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen järjestämisestä sekä etsivän nuorisotyön toteuttamisesta.

LISÄTIETOJA

NUORISOTAKUU:
www.nuorisotakuu.fi

VALTAKUNNALLINEN TYÖPAJAYHDISTYS: www.tpy.fi

MITÄ TEEN?.....

Seuraan nuorten yhteiskuntatakuun toteutumista kunnassani ja puutun siinä ilmeneviin puutteisiin

Huolehdin nuorten työpajatoiminnan, etsivän nuorisotyön ja muiden nuorten työllisyyttä tukevien palveluiden riittävästä resursoinnista kunnassani

YHDENVERTAISUUS TOTEUTUU

MISTÄ ON KYSE?

YHDENVERTAISUUS on Suomessa turvattu lainsäädännössä vahvasti: Perustuslaissa säädetyissä kansalaisten perusoikeuksissa yhdenvertaisuus on mainittu ensimmäisenä. Lisäksi yhdenvertaisuutta ja syrjinnän kieltoa tarkennetaan erillisessä yhdenvertaisuuslaissa, jossa säädetään myös viranomaisten velvollisuudesta yhdenvertaisuuden edistämiseksi.

Myös lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelmassa pyritään edistämään yhdenvertaisuutta. Ohjelmassa ilmaistaan huoli siitä, että lapset ja nuoret ovat usein vähemmistön asemassa jo pelkästään siksi, ettei heillä ole samantaisia vaikuttamismahdollisuuksia kuin vanhemmilla sukupolvilla. Syrjinnän riski kasvaa, jos nuori lisäksi kuuluu johonkin vähemmistöryhmään (esim.

romanit, maahanmuuttajat, saamelaiset, vammaiset nuoret, seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvat nuoret sekä sateenkaariperheissä elävät nuoret). Nuorten asemassa on myös suuria alueellisia eroja esimerkiksi palvelujen saatavuudessa, opiskelumahdollisuuksissa ja työllistymisessä.

MITÄ TEEN?

Varmistan, että kuntani kouluissa nuoria kasvatetaan kunnioittamaan toisia ja ymmärtämään eri uskontoja, elämäntapomerkkejä ja ihmisoikeuksia

Varmistan, että lasten, nuorten ja perheiden palvelut ovat saatavissa yhdenvertaisesti asuinpaikasta riippumatta

Varmistan, että yhdenvertaisuus toteutuu kunnan järjestämistä palveluista ja näissä palveluissa huomioidaan erityisesti moniperusteisen syrjinnän vaarassa olevien nuorten erityistarpeet

LISÄTIETOJA

KAIKKI ERILAISIA, KAIKKI SAMANARVOISIA –SIVUSTO: www.keks.fi

ALLIANSSIN YHDENVERTAISUUS-SIVUSTO: www.alli.fi/yhdenvertaisuus

SM:N YHDENVERTAISUUS-SIVUSTO: www.yhdenvertaisuus.fi

VÄHEMMISTÖVALTUUTETUN SIVUSTO: www.vahemmistovaltuutettu.fi

TYTÖILLÄ JA POJILLA ON TASA-ARVOISET OIKEUDET JA MAHDOLLISUUDET

MISTÄ ON KYSE?

SUKUPUOLTEN VÄLISEN TASA-ARVON EDISTÄMINEN liittyy kaikkiin elämän osa-alueisiin, kuten varhaiskasvatukseen, vapaa-aikaan, koulutukseen ja työelämään. Sukupuoleen perustavasta syrjinnän kiellosta säädetään naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetussa laissa (ns. tasa-arvolaki).

Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisselitys ohjelma pyrkii edistämään sukupuolten välistä tasa-arvoa erityisesti lasten ja nuorten keskuudessa. Tavoitteena on, että osaamisen taso, kouluttautuminen tai tämän päivän sen paremmin kuin tulevaisuudenkaan mahdollisuudet eivät määrity sukupuolen mukaan. Tyttöillä ja pojilla on oltava yhdenvertaiset mahdollisuudet toteuttaa itseään ja kasvaa täyteen potentiaaliinsa.

Tasa-arvo tyttöjen ja poikien välillä ei aina toteudu parannusyrityksistä huolimatta. Esimerkiksi tytöt kohtaavat paljon enemmän häirintää oppilaitoksissa kuin pojat. Toisaalta taas koulutusjärjestelmämme tuntuu suosivan oppijoina enemmän tyttöjä kuin poikia.

LISÄTIETOJA

TASA-ARVOVALTUUTETUN NETTISIVU: www.tasa-arvo.fi

MITÄ TEEN?.....

Varmistan, että kunnassa on tarjolla tasapuolisesti eri sukupuolia kiinnostavia harrastusmahdollisuuksia ja että tasa-arvo huomioidaan kunnassani myös harrastusten julkisia tukia jaettaessa

Huolehdin kuntani koulujen ja oppilaitosten riittävistä edellytyksistä puuttua häirintätapauksiin

VI ”

NUORILLA ON MAHDOLLISUUS ASUA JA ELÄÄ ITSENÄISESTI

MISTÄ ON KYSE?

SUOMESSA NUORET MUUTTAVAT KOTOA pois aikaisemmin kuin muissa Euroopan maissa - keskimäärin 19-vuotiaana, tytöt hieman poikia nuorempina. Koulutus- ja työmahdollisuudet määrittävät usein sitä, missä nuori asuu. Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelmassa on kiinnitetty huomiota siihen, että nuorten asema asuntoja haettaessa on muuta väestöä heikompi alhaisemman tulotason vuoksi. Tämä on huomioitava kuntien asuntotuotannossa.

Itsenäistymiseen liittyy ensimmäisen asunnon hankkimisen lisäksi myös omasta taloudesta huolehtiminen. Maksuhäiriömerkintöjä kirjattiin alkuvuonna 2011 suhteessa eniten 25–29-vuotiaille. Yli 12 %:lla ikäryhmään kuuluvista on maksuhäiriö. Maksuhäiriöt aiheutuvat yleisimmin tili- ja kertaluotoista, puhelinlaskuista, verkkokaupan ostoksista tai maksamatta jääneistä vuokrista. Joillekin nuorille aiheutuu talousvaikeuksia myös peliriippuvuudesta.

MITÄ TEEN?

Huolehdin siitä, että kuntani nuoret ovat tietoisia eri asumisvaihtoehdoista

Varmistan, että asunnottomat nuoret saavat vuokratakuupäätöksen sosiaalivirastosta nopeasti

Huolehdin siitä, että talous- ja velkaneuvonnan palvelut ovat riittävästi resursoituja, ja että nuoret tuntevat palvelut

LISÄTIETOJA

NUORISOASUNTOLIITTO:
www.nal.fi

VII

”

KAIKILLA LAPSILLA JA NUORILLA ON LÄHTÖKOHDISTAAN RIIPPUMATTA MAHDOLLISUUS SAADA ITSELLEEN KORKEATASOINEN KOULUTUS

MISTÄ ON KYSE?

LAPSI- JA NUORISOPOLITIIKAN KEHITTÄMISOHJELMA perustuu monelta osin hallitusohjelmaan, jossa linjataan muun muassa, että jokainen nuori ansaitsee reilun alun sekä aidot tasavertaiset mahdollisuudet omalle elämälleen. Niinpä kaikilla on oltava taustastaan riippumatta mahdollisuus hakeutua koulutukseen, eikä sosioekonomisten lähtökohtien pitäisi ennustaa koulutukseen osallistumista tai oppimistuloksia.

Osa elämänhallintaa on tutkintota-voitteiseen koulutukseen pääsemisen ohella myös työllistyminen itseä kiinnostavasti – nämä kaksi asiaa kulkevat käsi kädessä. Perusta hyvälle tulevaisuudelle ja työuralle luodaan oppilaan- ja opintojenohjauksessa sekä löytämällä sopiva jatkokoulutuspaikka. Erityisen tärkeää on ohjauksen ja tuen varmistaminen koulutusasteiden ja työelämän nivelvaiheissa.

MITÄ TEEN?.....

Huolehdiin kuntani koulujen ja oppilaitosten oppilaan- ja opintojenohjauksen tasosta ja siitä, että myös peruskoulun jälkeen ilman jatkokoulutuspaikkaa jääneiden nuorten ohjaus on tehokasta

Varmistan, että erityisesti koulutuksen nivelvaiheissa olevia nuoria tuetaan monialaisesti

LISÄTIETOJA

TILASTOKESKUKSEN KUNTAKOHTAISET TILASTOT KOULUTUKSEEN HAKEUTUMISESTA:

www.tilastokeskus.fi

> Koulutus > Koulutukseen hakeutuminen > Taulukot
> Koulutukseen hakeutuminen

VIII

”

ENNALTAEHKÄISEVILLÄ TOIMILLA YLLÄPIDETÄÄN LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINTIA JA TERVEYTTÄ

MISTÄ ON KYSE?

VALTAOSA SUOMESSA on terveitä, voi hyvin ja myös kokee itsensä terveiksi. Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämissuunnitelmassa kiinnitetään kuitenkin huomio siihen, että nuorten terveys- ja elämäntilanteissa ja elämäntilanteissa on kuitenkin useita ongelmia, kuten ylipaino, liian vähäinen uni, mielen- ja terveyden oireet ja vähäinen liikunta. Jotkin ongelmat ovat korostuneita esimerkiksi vain toisella sukupuolella tai heikommista lähtökohdista tulevilla nuorilla. Myös vanhempien lisääntyneet päihde- ja mielenterveysongelmat uhkaavat nuorten terveyttä ja turvallista kehitystä.

Tärkeää nuorten terveyden edistämisessä on ennaltaehkäisevä toiminta, jolloin toiminta kohdistuu koko ikäryhmään tai riskiryhmiin jo ennen kuin oireita on havaittu tai huoleen on selkeää syy. Yhtä tärkeää on kuitenkin myös se, että jos nuori tarvitsee apua, sitä löytyy nopeasti ja helposti. Tarkoituksena on nuoren ohjaaminen ongelmatilanteiden jälkeen takaisin koulutus- ja työllisyyspolulle, josta syrjäytyminen on epätodennäköisempää.

Kiusaamiselle nuorten vapaa-ajan ja koulutuksen ympäristöissä on oltava nollatoleranssi.

MITÄ TEEN?

Huolehdi oppilas- ja opiskelijahuolto- ja palveluiden riittävyydestä ja saavutettavuudesta, sekä niiden kyvystä reagoida erityyppisiin ongelmiin, kuten kiusaamistapauksiin, päihde- ja mielenterveysongelmiin sekä syömishäiriöihin, hyvässä yhteistyössä oppilaiden vanhempien kanssa

Varmista, että nuorten päihde- ja mielenterveystyöllä on riittävästi resursseja ja että nuorille on tarjolla tukea myös silloin, jos heidän vanhempansa kärsivät päihde- tai mielenterveysongelmista

Huolehdi koulu- ja oppilaitosruokaloissa tarjottavan ruuan laadusta, ruokailun riittävästä resursoinnista ja nuorten mielipiteiden kuulemisesta ruokailun kehittämisestä

LISÄTIETOJA

KIUSAAMISEN VASTAINEN KIVA
KOULU -TOIMENPIDEOHJELMA:
www.kivakoulu.fi

IX

”

LASTEN, NUORTEN JA PERHEIDEN ASIOITA HOIDETAAN OSAAVASTI JA HYVÄSSÄ YHTEISTYÖSSÄ

MISTÄ ON KYSE?

SAMAN NUOREN ASIOITA käsittelee kunnassa usein useampi eri viranhaltija, joskus täysin tietämättömänä toisistaan. Pääallekkäisyyksien ja ristiriitaisuuksien välttämiseksi on ehdottoman tärkeää kehittää näiden viranhaltijoiden keskinäistä yhteistyötä. Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelmassa linjataankin, että lasten ja nuorten hyvinvointi edellyttää poikkihallinnollista tarkastelua ja monialaista työskentelyä etenkin paikallistasolla.

Asiaan on puututtu myös nuorisolaissa, johon lisättiin vuonna 2010 kirjaus paikallisten viranomaisten monialaisen yhteistyön yleistä suunnittelua ja toimeenpanon kehittämistä varten kuntiin perustettavista nuorten ohjaus- ja palveluverkostoista, johon kuuluvat opetus-, sosiaali- ja terveys- ja nuorisotoimen sekä työ- ja poliisihallinnon edustajat. Toimiihan sinun kunnassasi jo ohjaus- ja palveluverkosto?

LISÄTIETOJA

NUORISOLAIN 7 A §: www.finlex.fi > Ajantasainen lainsäädäntö > Siirry säädökseen 72/2006

MITÄ TEEN?

Varmistan, että kunnassani toimii nuorten ohjaus- ja palveluverkosto

TEHTÄVÄLISTA

NUORISOTALKOISIIN OSALLISTUVALLE KUNNANVALTUUTETULLE

TAPAA IHMISIÄ!

Sovi tapaaminen kuntasi opetustoimenjohtajan kanssa ja kysy häneltä, miten seuraavat asiat on hoidettu kuntasi kouluissa ja oppilaitoksissa:

- Oppilaskuntatoiminta
- Nuorten tietoyhteiskuntavalmiuksien tukeminen (esim. opetuksessa käytettävien tietoteknisten laitteiden riittävyys ja ajantasaisuus)
- Opettajien demokratia-, globaali- ja ympäristökasvatuksellinen osaaminen ja niitä tukevat täydennyskoulutusmahdollisuudet
- Nuorten kasvattaminen kunnioittamaan toisia ja ymmärtämään eri uskontoja, elämänskatsomuksia ja ihmisoikeuksia
- Vapaamuotoinen kerhotoiminta koulupäivän yhteydessä
- Perusopetuksen lisäopetus (ns. kymppiluokka)
- Ammatilliseen koulutukseen valmistava koulutus
- Kouluissa tapahtuvan seksuaalisen

häirinnän ehkäiseminen sekä avun tarjoaminen uhriksi joutuneille

- Oppilas- ja opiskelijahuolto
- Erilaisten jatko-opiskelumahdollisuuksien (ml. työpajat, ammattistartti ja perusopetuksen lisäopetus) esittely opintojenohjauksessa
- Kouluruoan laatu ja kestävä tuottaminen sekä opiskelijoiden vaikuttamismahdollisuudet kouluruokailuun liittyvissä asioissa
- Ravitsemuskasvatus ja liikunnallisuuden edistäminen
- Koulukiusaamisen vastainen työ (VINKKI! Pyydä opetustoimenjohtajaa selvittämään, kuinka moni kuntasi kouluista osallistuu kiusaamisen vastaiseen KiVa Koulu-toimenpideohjelmaan!)
- Kodin ja koulun välinen yhteistyö

Jos kunnassasi toimii nuorisovaltuusto, sovi tapaaminen sen puheenjohtajan tai muun edustajan kanssa. Tapaamisessa voit esimerkiksi

- pyytää tapaamaasi henkilöä

esittelemään nuorisovaltuuston toimintaa;

- ehdottaa, että nuorisovaltuusto lähettää aloitteensa aina tiedoksi sinulle, jotta voit viedä niitä eteenpäin kunnanvaltuustossa;
- tarjoutua lähettämään omat valtuustoaloitteesi etukäteen nuorisovaltuuston kommentoitavaksi;
- ideoida keinoja nuorille tärkeiden asioiden edistämiseen yhteistyössä eri virastojen, lautakuntien, järjestöjen, oppilaskuntien ja muiden tahojen kanssa;
- ehdottaa, että tapaatte jatkossa säännöllisesti esimerkiksi aina valtuuston kevät- ja syyskauden alussa.

Jos kunnassasi ei ole nuorisovaltuustoa, ota yhteyttä kuntasi kouluihin ja kokoa ryhmä aktiivisia nuoria valmistelemaan kanssasi valtuustoaloite nuorisovaltuuston perustamisesta.

Jos kunnassasi toimii nuorten tiedotus- ja neuvontapalvelu, sovi tapaaminen siitä vastaavan henkilön kanssa. Selvitä tapaamisessa, miten palvelussa tiedotetaan

- nuorten harrastusmahdollisuuksista,
- nuorten asumismahdollisuuksista,
- nuorten oman talouden hallintaan liittyvistä asioista,
- opintotuesta,
- erilaisista opiskelumahdollisuuksista mukaan lukien työpajat, ammattistartti ja perusopetuksen lisäopetus.

Selvitä myös, miten tiedotuksessa huomioidaan sellaiset nuoret, joiden äidinkieli ei ole suomi tai ruotsi, tai jotka tarvitsevat muuten erityistä tukea esimerkiksi vammaisuuden vuoksi.

Jos kunnassasi tehdään etsivää nuorisotyötä, sovi tapaaminen kuntasi etsivän nuorisotyöntekijän kanssa. Tapaamisessa voit esimerkiksi

- pyytää etsivää nuorisotyöntekijää kertomaan työstään ja kohtaamistaan nuorista;
- keskustella etsivän nuorisotyön resursoinnista kunnassasi;

- selvittää, millaista yhteistyötä etsivä nuorisotyö tekee koulutuksen järjestäjien, työnantajien ja muiden nuorille palveluja tarjoavien tahojen kanssa (esim. puolustusvoimien Time Out! -toiminta);
- selvittää, toimiiko kunnassasi nuorten ohjaus- ja palveluverkosto ja onko etsivä nuorisotyö siinä mukana.

”

JOS KUNNASSASI EI OLE NUORISOVALTUUSTOA, OTA YHTEYTTÄ KUNTASI KOULUIHIN JA KOKOA RYHMÄ AKTIIVISIA NUORIA VALMISTELEMAAN KANSSASI VALTUUSTOALOITE NUORISOVALTUUSTON PERUSTAMISESTA.

KÄY VIERAILUILLA!

Vieraile jollakin kuntasi peruskouluista tapaamassa sen oppilaita ja opettajia sekä tutustumassa sen toimintaan. Selvitä vierailulla, miten opetustoimenjohtajalta kuulemasi arviot toteutuvat käytännössä kysymällä seuraavat asiat:

- Millaista oppilaskuntatoimintaa koululla on?
- Miten koulussa tuetaan nuorten tietoyhteiskuntavalmiuksien ja aktiivisen kansalaisuuden kehitystä?
- Miten koulussa kasvatetaan nuoria kunnioittamaan toisia ja lisätään nuorten tietoa eri uskonnoista, elämänkatsomuksista ja ihmisoikeuksista?
- Järjestetäänkö koululla vapaamuotoista kerhotoimintaa koulupäivän yhteydessä? Jos, niin millaista?

- Järjestetäänkö koulussa perusopetuksen lisäopetusta (ns. kymppiluokka)?
- Miten koulussa ehkäistään seksuaalista häirintää sekä tarjotaan apua sen uhriksi joutuneille?
- Keitä koulun opiskelijahuoltoryhmään kuuluu?
- Miten koulun opinto-ohjauksessa esitellään erilaisia jatko-opiskelumahdollisuuksia mukaan lukien työpajat, ammattistartti ja perusopetuksen lisäopetus?
- Onko koulussa tarjoiltava ruoka laadukasta ja kestävästi tuotettua sekä voivatko opiskelijat vaikuttaa ja tulla kuulluksi kouluruokailuun liittyvissä asioissa?
- Miten koulussa annetaan ravitsemuskasvatusta ja edistetään liikunnallisuutta?
- Pääsevätkö oppilaat aina tarvittaessa kouluterveydenhoitajan, -psykologin tai -kuraattorin vastaanotolle?
- Onko koulu mukana kiusaamisen vastaisessa KiVa Koulu

–toimenpideohjelmassa?

Vieraile jollakin ammatillisista oppilaitoksista tapaamassa sen oppilaita ja opettajia sekä tutustumassa sen toimintaan. Selvitä vierailulla samat asiat kuin peruskoulullakin sekä lisäksi se, tarjoaako oppilaitos myös ammatilliseen koulutukseen valmistavaa koulutusta.

Vieraile jollakin kuntasi nuorisotiloista ja selvitä vierailulla seuraavat asiat:

- Paljonko tilalla käy nuoria viikoittain?
- Millaisia nuoria tilalla käy (ikä- ja sukupuolijakauma, vähemmistöihin ja erityisryhmiin kuuluvat nuoret)?
- Millaiset aukioloajat tilalla on?
- Millaisia harrastusryhmiä tilalla toimii?
- Onko nuorten mahdollista järjestää nuorisotilalla itse toimintaa?
- Kuinka paljon harrastusryhmien toimintaan osallistujista on tyttöjä ja kuinka paljon poikia?

Vieraile kuntasi sosiaalivirastossa ja selvitä vierailulla seuraavat asiat:

- Järjestetäänkö kunnassasi avoimia ja helposti saatavia palveluita rasismia ja syrjintää kokeneille nuorille?
- Mikä on lapsiperheiden kotipalveluiden ja ehkäisevän perhetyön (esim. perhekerhot ja -neuvolat) saatavuus kunnassasi?
- Kuinka paljon kuntasi nuoret anovat toimeentulotukea vuokravakuuden maksamista varten, kuinka paljon toimeentulotukea myönnetään tähän tarkoitukseen ja kuinka kauan näiden ja muiden toimeentulotukihakemusten käsittely kestää?
- Mistä kuntasi nuoret voivat hakea apua mielenterveyden ja päihdeongelmiin?

Jos kunnassasi toimii nuorten työpaja, käy tutustumassa sen toimintaan ja toimijoihin. Selvitä vierailulla seuraavat asiat:

- Mitä aloja työpajalla on edustettuna?

- Kuinka monta nuorta työpajalle on mahdollista ottaa kerrallaan?
- Pääsevätkö kaikki halukkaat mukaan?
- Miten työpajan päiväohjelma suunnitellaan?
- Millaista yhteistyötä työpajalla tehdään koulutuksen järjestäjien, työnantajien ja muiden nuorille palveluja tarjoavien tahojen kanssa?

Jos kunnassasi toimii oppilaitos, jolla on oma asuntola, käy tutustumassa siihen ja sen asukkaisiin. Selvitä vierailulla seuraavat asiat:

- Keille asuntola on tarkoitettu?
- Kuinka monta asukasta siellä on?
- Saavatko kaikki halukkaat paikan asuntolasta?
- Millaista vapaa-ajan toimintaa asuntolassa järjestetään ja kenen toimesta?
- Voivatko asukkaat osallistua asuntolan turvallisuuden ja viihtyisyyden kehittämiseen sekä vapaa-ajan toiminnan suunnitteluun?

”

.....
*PÄÄSEVÄTKÖ OPPILAAT
AINA TARVITTAESSA
KOULUTERVEYDENHOITAJAN,
-PSYKOLOGIN TAI
-KURAATTORIN
VASTAANOTOLLE?*

TEE TAUSTATYÖTÄ!

Hanki kuntasi kartta, merkitse siihen koulut, nuorisotilat, kirjastot, urheiluhallit ja muut harrastuspaikat sekä arvioi nuorten mahdollisuuksia kulkea näiden välillä kokeilemalla itse, miten siirtyminen paikasta toiseen jalan, pyörällä tai julkisilla kulkuneuvoilla onnistuu.

Tutustu kuntasi budjettiin ja selvitä ainakin seuraavat asiat:

- Miten nuorisotoimen määrärahat ovat kehittyneet kahden edellisen valtuustokauden aikana?
- Mikä on nuorisotyön käyttökustannuksiin myönnettyjen valtionosuuksien (ks. laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta, 21§) osuus nuorisotoimen koko budjetista?
- Millaisia ja kuinka suuria avustuksia kuntasi myöntää nuorten

harrastustoimintaan (esim. urheiluseurojen nuorisotoiminta, nuorisojärjestöt)? Selvitä myös, onko tuettuun harrastustoimintaan osallistuvien nuorten sukupuolijakaumaa tilastoitu niin, että tuen tasapuolinen kohdistuminen on arvioitavissa!

Tutustu Terveys- ja hyvinvoinnin laitoksen Kouluterveyskyselyn tuloksiin oman kuntasi osalta. Mikäli kuntasi ei ole ostanut kyselyn tuloksia, vaadi niitä hankittaviksi.

Selvitä, onko kunnassasi lakkautusuhan alla olevia kouluja tai oppilaitoksia

- Listaa lakkautusuhan alla olevien koulujen ja oppilaitosten nimet

Selvitä, onko kuntaasi perustettu nuorisolain mukainen paikallisten viranomaisten ohjaus- ja palveluverkosto ja jos on, miten se toimii ja keitä siihen kuuluu.

”

ARVIOI NUORTEN
MAHDOLLISUUKSIA KULKEA
-- KOKEILEMALLA ITSE,
MITEN SIIRTYMINEN
PAIKASTA TOISEEN JALAN,
PYÖRÄLLÄ TAI JULKISILLA
KULKUNEUVOILLA
ONNISTUU.

VAIKUTA!

Raportoi tapaamistesi, vierailuidesi ja taustatyösi tuloksista valtuustoryhmällesi ja pyydä tukea tulosten pohjalta tehtävälle työlle.

Ehdota kuntasi sivistystoimelle kartoituksen teettämistä vähintään yhdestä seuraavan listan asioista. Varmista, että kartoituksen tulokset toimitetaan toimenpide-ehdotuksilla täydennettyinä kaikille asianosaisille (esim. rehtorit, sivistystoimen virkamiehet, asianomaisen lautakunnan/lautakuntien jäsenet). VINKKI! Voit ehdottaa kartoituksen tekemistä opinnäytetyönä!

- oppilaskuntatoiminnan taso kuntasi kouluissa
- nuorten harrastusmahdollisuudet kunnassasi
- opinto-ohjauksen taso kuntasi kouluissa
- kouluruokailun taso kuntasi kouluissa

Ehdota kuntasi sivistystoimelle seuraavien tapahtumien ja kampanjoiden järjestämistä yhteistyössä nuorisovaltuuston ja oppilaskuntien kanssa:

- nuorisomessut, joilla esitellään nuorten jatko-opiskelu-, työ-, harrastus- ja asumismahdollisuuksia
- syrjintää ehkäisevän teemapäivän tai -viikko kouluilla ja nuorisotiloilla
- seksuaalisen häirinnän vastainen tiedotuskampanja

Jos jokin alla listatuista ei ole kunnossa kunnassasi, tee huolellisilla taloudellisilla laskelmilla varustettu valtuustoaloite tilanteen korjaamiseksi.

VINKKI! Varmista aloitteen läpimeno tekemällä asiasta iso numero etukäteen. Kirjoita paikallislehden yleisönosastolle, tee yhteistyötä nuorisovaltuuston ja järjestöjen kanssa sekä varmista vähintään oman valtuustoryhmäsi tuki aloitteelle!

- nuorisovaltuuston perustaminen

- puhe- ja läsnäolo-oikeuden myöntäminen nuorisovaltuustolle kaikkiin kuntasi lautakuntiin ja uudistuksia valmisteleviin työryhmiin
- joukkoliikenneyhteyksien parantaminen, jotta nuoret pääsevät kulkemaan kouluun ja harrastuksiin itsenäisesti
- nuorten työpajatoiminnan, etsivän nuorisotyön, perusopetuksen lisäopetuksen ja/tai ammatilliseen koulutukseen valmistavan koulutuksen aloittaminen/lisääminen/kehittäminen
- nuorisotakuun toimeenpano
- rasismia ja syrjintää kokeneiden nuorten helposti saatavien ja avointen palvelujen kehittäminen
- lapsiperheiden kotipalveluiden ja ehkäisevän perhetyön aloittaminen/lisääminen/kehittäminen
- oppilaiden kuuleminen koulujen lakkauttamispäätösten yhteydessä

>>>>>>>>

- kuntasi jakamien harrastustoiminnan tukien ja nuorisotilojen harrastusryhmätarjonnan kohdentaminen tasapuolisesti molemmille sukupuolille
- toimeentulotuen käsittelyajan nopeuttaminen tapauksissa, joissa asunnoton nuori hakee toimeentulotukea maksaakseen uuden asunnon takuuvuokran
- kouluterveydenhoitajien, -psykologien ja -kuraattorien määrän lisääminen
- mielenterveyden ja päihdeongelmiin tarkoitettujen avun saatavuuden parantaminen
- nuorisolain mukaisen paikallisten viranomaisten ohjaus- ja palveluverkoston perustaminen/laajentaminen (esim. nuorten edustajilla)/toiminnan kehittäminen

Ehdota, että kuntasi nuorten tieto- ja neuvontapalvelu tai vastaava taho tuottaa seuraavat internet-pohjaiset palvelut nuorille ja tiedottaa niistä nuorten tavoittamiseen parhaiten sopi-

valla tavalla, esimerkiksi Facebookissa ja kouluilla:

- kuntasi harrastusmahdollisuuksia esittelevä nuorten harrastuspankki
- asumismahdollisuuksia esittelevä ja oman talouden hallintaan opastava nuorten arjenhallintaopas
- oppilaitoksia, työpajoja, ammattitarttia, perusopetuksen lisäopetusta ja opintotukea esittelevä jatko-opinto-opas.

Edistä työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön tavoittamien nuorten työllistymismahdollisuuksia kutsumalla koolle tapaaminen, johon osallistuvat kuntasi työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön järjestäjät sekä elinkeinoelämän edustajat ja jossa keskustellaan yhteistyön kehittämisestä.

Haasta kaikki kuntasi koulut ja nuorisotilat julistautumaan syrjinnästä vapaaksi alueeksi täyttämällä julistautumislomake osoitteessa www.yhdenvertaisuus.fi.

Jos kunnassasi toimivan oppilaitoksen asuntolan turvallisuuden ja viihtyisyyden kehittämisessä sekä vapaa-ajan toiminnan suunnittelussa ei kuulla asuntolassa asuvia nuoria tai toimitaan muuten puutteellisesti, ota yhteyttä asuntolan haltijaan ja käytä kunnanvaltuutetun vaikutusvaltaasi asian korjaamiseksi.

Haasta kaikki kuntasi koulut osallistumaan kiusaamisen vastaiseen KiVa Koulu –toimenpideohjelmaan (www.kivakoulu.fi).

Haasta muut kunnanvaltuutetut toimimaan nuorten hyväksi paitsi valtuuston kokouksissa myös vapaaajallaan esimerkiksi tekemällä vapaaehtoistyötä liikunta- ja nuorisojärjestöissä tai kunnassasi järjestettävissä nuorisotapahtumissa.

TERMEJÄ

JOTTA PYSTYT PUHUMAAN ASIOISTA NIIDEN OIKEILLA NIMILLÄ!

”

KAIKKI IHMISET OVAT
SAMANARVOISIA
RIIPPUMATTA
SUKUPUOLESTA,
AJATUSMAAILMASTA,
TOIMINTAKYVYYSTÄ TAI
MUISTA OMINAISUUKSISTA.

TYÖPAJATOIMINTA: Alle 25-vuotiaille työttömille nuorille suunnattua kunnallisesti järjestettävää työharjoittelua, jonka tarkoituksena on sisällyttää nuori työelämään, sekä kehittää elämänhallintaa ja yhteisöllisyyttä.

ETSIVÄ NUORISOTYÖ: Erityisnuorisotyötä, jonka tavoitteena on ohjata esimerkiksi työttömät tai ilman opiskelupaikkaa jääneet nuoret takaisin heille suunnattujen palveluiden pariin, sekä tukea nuoria palveluiden saamisessa.

PERUSOPETUKSEN LISÄOPETUS: Nk. kymppiluokka, 10. luokka.

AMMATILLISEEN KOULUTUKSEEN VALMISTAVA KOULUTUS: Esimerkiksi ns. ”ammattistartti”, jossa opiskelija tutustuu useiden eri alojen koulutukseen. Tarkoitettu opiskelijoille, joilla ei ole vielä tarkkaa ajatusta tulevasta ammatista.

TASA-ARVO: Tasa-arvoisuus eli samanarvoisuus. Termiä käytetään usein, kun puhutaan sukupuolten eli miesten ja naisten välisestä tasa-arvosta.

YHDENVERTAISUUS: Kaikki ihmiset ovat samanarvoisia riippumatta sukupuolesta, ajatusmaailmasta, toimintakyvystä tai muista ominaisuuksista. Yhdenvertaisten ja tasa-arvoisten mahdollisuuksien takaaminen ei tarkoita samanlaista kohtelua kaikille, sillä nuorten lähtökohdat ja mahdollisuudet osallistua esimerkiksi harrastuksiin vaihtelevat yksilöllisesti.

KOSKEMATTOMUUS: Voidaan tarkoittaa joko fyysistä tai henkistä koskemattomuutta. Fyysisellä koskemattomuudella tarkoitetaan esimerkiksi sitä, että kenelläkään ei ole oikeutta kosketella toista sopimattomasti ilman tämän hyväksyntää. Henkisellä koskemattomuudella taas tarkoitetaan sitä, että kenenkään ei pitäisi kokea kiusaamista tai muunlaista henkistä väkivaltaa.

MUISTITILISTA

TAVATTAVAT HENKILÖT JA TUTUSTUMISKOHTEET

NUORISOVALTUUSTON PUHEENJOHTAJAN NIMI JA
PUHELINNUMERO SEKÄ SOVITUN TAPAAMISEN
AJANKOHTA JA PAIKKA:

TIEDOTUS- JA NEUVONTAPALVELUSTA VASTAAVAN
HENKILÖN NIMI JA PUHELINNUMERO SEKÄ SOVITUN
TAPAAMISEN AJANKOHTA JA PAIKKA:

ETSIVÄN NUORISOTYÖNTEKIJÄN NIMI JA PUHELINNUMERO
SEKÄ SOVITUN TAPAAMISEN AJANKOHTA JA PAIKKA:

TUTUSTUTTAVAN PERUSKOULUN NIMI, OSOITE JA
YHTEYSHENKILÖ SEKÄ VIERAILUN AJANKOHTA:

TUTUSTUTTAVAN AMMATILLISEN OPPILAITOKSEN
NIMI, OSOITE JA YHTEYSHENKILÖ SEKÄ VIERAILUN
AJANKOHTA:

TUTUSTUTTAVAN NUORISOTILAN NIMI, OSOITE JA
YHTEYSHENKILÖ SEKÄ VIERAILUN AJANKOHTA:

SOSIAALIVIRASTON OSOITE JA YHTEYSHENKILÖ SEKÄ
VIERAILUN AJANKOHTA:

TUTUSTUTTAVAN TYÖPAJAN NIMI, OSOITE JA
YHTEYSHENKILÖ SEKÄ VIERAILUN AJANKOHTA:

OPPILAITOKSEN ASUNTOLAN NIMI, OSOITE JA
YHTEYSHENKILÖ SEKÄ VIERAILUN AJANKOHTA:

Nuora

NUORISOTALKOOT! ON VALTION NUORISOASIAIN NEUVOTTELUKUNTA NUORAN TUOTTAMA KONKRETISOINTI SIITÄ, MITEN SUOMEN HALLITUKSEN HYVÄKSYMÄÄ LAPSI- JA NUORISOPOLITIIKAN KEHITTÄMISOHJELMAA 2012-2015 TULISI TOTEUTTAA KUNNISSA. JULKAISUSSA ESITELLÄÄN KEHITTÄMISOHJELMAN STRATEGISET TAVOITTEET SEKÄ LISTATAAN TOIMENPITEITÄ, JOTKA TÄHTÄÄVÄT KEHITTÄMISOHJELMASSA KUNTIEN TOIMINNALLE MÄÄRITELTYJEN SUUNTAVIIVOJEN TOIMEENPANOON KÄYTÄNNÖSSÄ.

KUNNISSA TEHTÄVÄÄ TYÖTÄ HELPOTTAMAAN JULKAISUUN ON SISÄLLYTETTY KONKREETTINEN TEHTÄVÄLISTA, JONKA AVULLA KUNNANVALTUUTETUT ERI PUOLILLA SUOMEA VOIVAT EDISTÄÄ KEHITTÄMISOHJELMAN TOIMEENPANOJA OMISSA KUNNISSAAN JA SEN MYÖTÄ KOHENTAA NUORTEN ELINOLOJA. JULKAISULLA KANNUSTETAAN JOKAISTA KUNTAPÄÄTTÄJÄÄ HUOLEHTIMAAN, ETTÄ HEIDÄN KUNTANSA OSALLISTUU TULEVAN VALTUUSTOKAUDEN NUORISOTALKOISIIN SEKÄ ANTAMAAN MYÖS OMAN PANOKSENSA NUORTEN HYVINVOINNIN PARANTAMISELLE.

